

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 15/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. V., C., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 175/2001 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. V. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2012 doručená sťažnosť J. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 175/2001 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplývajú tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Sťažovateľ je odo dňa 17. 8. 2001 účastníkom trestného konania vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 6 T 175/01, ktorého sa zúčastňuje ako poškodený, t. j. osoba, ktorej bola trestným činom obžalovanej spôsobená majetková škoda.

Nárok na náhradu tejto škody v trestnom konaní si uplatnil ešte v rámci prípravného konania a na Okresnom súde Trnava potom svojim podaním adresovaným súdu zo dňa 12. 7. 2002.

Predmetné trestné konanie, v ktorom sa rozhoduje okrem iného i o jeho nároku na náhradu škody a v ktorom vystupuje s procesnými právami ako poškodený (§ 46 a nasl. Tr. por.), nie je do dnešného dňa, t. j. ani po 11 rokoch, právoplatne skončené. (...)“

Sťažovateľ v ďalšom popisuje procesné úkony, ktoré boli v napadnutom konaní vo veci vykonané, a ďalej k nim uvádza:

„- dňa 24. 11. 2011 súd dopyčul obžalovanú a vo veci vyhlásil rozsudok.

Rozsudok stále nie je právoplatný, keďže proti nemu podal odvolanie poškodený a spis sa ku dňu 21. 5. 2012 stále nachádzal na Okresnom súde Trnava.

Okresný súd Trnava v predmetnej veci teda po takmer 11 rokoch od doby, čo bola vo veci podaná zo strany OP Trnava obžaloba, nedokázal právoplatne rozhodnúť a odstrániť tak stav právnej a faktickej neistoty, ktorá u sťažovateľa trvá po celú túto dobu.

(...) Na základe uvedených skutočností sťažovateľ tvrdí, že týmto konaním, respektíve nekonaním okresného súdu došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...)

Rovnako bolo nekonaním súdu porušené i jeho právo garantované v čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru(...)

V horeuvedenom konaní teda Okresný súd Trnava(...) porušil jeho základné ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a súčasne i základné ľudské právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Tým, že Okresný súd Trnava vo veci koná so zbytočnými prietáhmi a neefektívne po dobu takmer 11 rokov, mu fakticky upiera tieto jeho základné práva garantované ústavou ako právnym predpisom najvyššej právnej sily

a medzinárodnou zmluvou, ktorá má v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi.

Základný zámer sťažovateľa, dosiahnuť, aby bolo v hore uvedenom trestnom konaní právoplatne rozhodnuté i o jeho nárokoch na náhradu škody a tým bol odstránený stav právnej a faktickej neistoty, v ktorom sa ako účastník konania nachádza – nebol dosiaľ naplnený. Súd v predmetnej veci nekonal podľa jeho názoru dostatočne efektívne a boli obdobia, v ktorých bol po dlhšiu dobu nečinný. Neefektívnosť jeho postupu vidí sťažovateľ najmä v tom, že napriek veľkému počtu súdom vytyčených pojednávanií boli tieto následne odročované bez toho, aby súd na pojednávaniach realizoval jednotlivé procesné úkony, pričom viaceré z dôvodov odročenií pojednávanií nasvedčujú, že súd nebol na pojednávanie dostatočne pripravený.

Dôsledkom uvedeného je potom skutočnosť, že o obžalobe prokurátora a uplatnenom nároku poškodeného v tzv. adhéznom konaní nebolo právoplatne rozhodnuté po dobu takmer 11 rokov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o prietáhoch v konaní posudzuje tri základné kritériá: zložitosť veci, správanie sa účastníka a postup súdu (I. ÚS 3/00, I. ÚS 41/02).

Sťažovateľ tvrdí, že súd ako porušovateľ jeho vyššie uvádzaných práv nemôže zdôvodňovať zdlhavosť konania tým, že by išlo či už po skutkovej alebo právnej stránke o vec mimoriadne zložitú. Z hľadiska právneho ide o trestnú vec tvoriacu štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti prvostupňových súdov. Skutkovú zložitosť predstavovala potreba vypočutia viacerých svedkov, ktorým sa opakovane nepodarilo viackrát doručiť predvolanie na pojednávanie, avšak táto okolnosť vzhľadom na priebeh konania nemôže odôvodňovať jeho doterajšiu dĺžku.

Rovnako podľa názoru sťažovateľa nie je možné tvrdiť, že by on svojim konaním prispel k vzniku prietáhov. Skutočnosť, že podal proti rozsudku súdu prvého stupňa dňa 17. 5. 2010 odvolanie nie je možné považovať za jeho podiel na prietáhoch, nakoľko tento iba využil svoje procesné práva, keď navyiac odvolací súd na základe ním podaného odvolania ako i odvolania obžalovanej zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu, teda i v časti, v ktorej rozhodoval o nároku poškodeného na náhradu škody.

S ohľadom na vyššie uvedené sa na vzniku prietáhov v predmetnej trestnej veci podieľa v prvom rade okresný súd, ktorého postup v namietanom konaní vykazuje dlhšie

obdobia nečinnosti, pričom i v období, pokiaľ bol činný, sa táto jeho činnosť vyznačuje značnou neefektívnosťou.

Z obsahu spisu tiež vyplýva, že veľmi častým dôvodom odročenia pojednávania a nečinnosti súdu bola i práceneschopnosť zákonnej sudkyne, ktorá ale (ako relevantný dôvod nečinnosti súdu) s ohľadom na objektívny charakter ústavných a občianskych práv, ktoré sťažovateľ namieta, nemôže byť ústavným súdom akceptovateľná.

Z ústavnoprávneho hľadiska je potrebné zdôrazniť(...), že s ohľadom na hore uvedené okolnosti nie je akceptovateľné a ospravedlniteľné, aby konania v trestnej veci nebolo ani po viac ako siedmich rokoch trvania právoplatne skončené.

S ohľadom na všetky tieto skutočnosti treba mať za to, že nečinnosťou okresného súdu v namietanom trestnom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľ sa pritom svojimi sťažnosťami a urgenciami snažil zjednať nápravu. Z obsahu trestného spisu vyplýva, že ešte dňa 18. 6. 2003 podal sťažnosť na prieťahy vo veci, na ktorú dňa 7. 7. 2003 reagoval súd reagoval prostredníctvom JUDr. E. B. tak, že sťažovateľovi oznámil, že vo veci vzniesol námietku svojej zaujatosti, o ktorej bude rozhodovať odvolací súd.

Ďalšiu sťažnosť na prieťahy podal sťažovateľ predsedovi OS Trnava dňa 4. 10. 2010, ale ani táto jeho sťažnosť nemala podstatnejší vplyv na priebeh konania. JUDr. E. B., poverený zastupovaním predsedu OS Trnava reagoval na uvedenú sťažnosť listom zo dňa 6. 10. 2010, ktorým sťažovateľovi oznámil, že spis bol predložený na KS Trnava za účelom rozhodnutia o uvedených odvolaniach a preto vraj nemá možnosť posúdiť prípadné prieťahy v konaní z minulosti. Po zrušení prvostupňového rozsudku odvolacím súdom však už sťažovateľovi na jeho sťažnosť neodpovedal. (...)

S poukazom na vyššie uvedené sa sťažovateľ domnieva, že postupom Okresného súdu Trnava v predmetnej veci bolo porušené jeho právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a rovnako i právo na prejednanie jeho záležitosti súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Podľa § 127 ods. 3 Ústavy SR, môže ústavný súd na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádza preto, že konajúci súd v predmetnej veci dosiaľ právoplatne nerozhodol, trvá už takmer 11 rokov. Práve s ohľadom na túto skutočnosť by bolo nespravodlivé a v rozpore s dobrými mravmi, aby po takom dlhom období porušovania jeho základných ústavných práv a práv zaručených medzinárodnou zmluvou bolo iba skonštatované ich porušenie a nebolo mu priznané finančné zadosťučinenie za to, že sa po takú dlhú dobu nachádza v stave právnej neistoty.

Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, túto požaduje sťažovateľ vo výške 3 000,- €, ktorú čiastku považuje za primeranú a to jednak z hľadiska trvania samotného poruchového stavu, tak i z hľadiska rozhodovacej praxe ústavného súdu pri rozhodovaní o odškodnení za prieťahy, rovnako aj praxe európskeho súdu pre ľudské práva pri priznaní primeraného zadosťučinenia.

Domáha sa i toho, aby mu Ústavný súd v zmysle ust. § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. priznal i náhradu trov jeho právneho zastúpenia za jednotlivé úkony právnej služby uskutočnené v tomto konaní jeho právnym zástupcom. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými predpismi sa teda sťažovateľ domáha toho, aby Ústavný súd SR takto rozhodol:

1. Základné právo J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako i jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 175/2001 porušené bolo.

2. J. V. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000,- €(...), ktoré je Okresný súd Trnava povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť J. V. trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 €, ktorú náhradu je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa - JUDr. R. C.(...) do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 175/2001.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Zo samotného podania sťažovateľa vyplýva, že napadnuté konanie bolo na okresnom súde skončené 24. novembra 2011. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 22. mája 2012 (ktoré bolo ústavnému súdu doručené 28. mája 2012), t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a rovnako aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práva už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie predmetnej ústavnej sťažnosti aj pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2013